

Headline	Memahami siapa SESB		
MediaTitle	Harian Ekspres (KK)		
Date	06 Feb 2024	Language	Malay
Circulation	25,055	Readership	75,165
Section	Tempatan	Page No	7
ArticleSize	798 cm ²	Journalist	N/A
PR Value	RM 12,717		

Memahami siapa SESB

SAJA telah terjumpa pelbagai forum dalam talian, komen dan juga perbualan peribadi di mana salah tanggapan berulang sering muncul mengenai apa dan siapa entiti Sabah Electricity Sendirian Berhad (SESB).

Terdapat tanggapan bahawa SESB ialah sebuah badan berkanun dan atau syarikat milik penuh kerajaan Sabah di mana sentimen yang sering disebut dalam kalangan rakyat di Sabah, "SESB kan kerajaan Sabah punya."

Salah anggap ini telah menyumbang kepada kurangnya kefahaman dalam kalangan rakyat mengenai pelbagai cabaran yang dihadapi SESB, termasuk keadaan kemampuan kewangannya yang kurang menyenangkan.

Saya ingin menjelaskan bahawa SESB adalah sebuah syarikat (Sendirian Berhad) yang didaftarkan oleh Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM) dengan Tenaga Nasional Berhad (TNB) memiliki 80 peratus daripada pegangan saham dan baki 20 peratus dimiliki oleh Kerajaan Negeri Sabah.

Kementerian Kewangan Persekutuan (MOF) memiliki pegangan utama dalam SESB berdasarkan sumbangan mereka kepada kemampuan kewangan SESB. Ringkasnya, SESB ialah Syarikat Berkaitan Kerajaan (GLC).

Sebagai entiti korporat bertanggungjawab, SESB, seperti mana-mana syarikat lain, memenuhi kewajibannya dengan membayar cukai korporat dan cukai lain yang berkaitan. Adalah penting bagi SESB untuk dikendalikan sebagai organisasi berfokus komersial, mengutamakan kepuasan pengguna dan aktiviti pelanggan berkaitan untuk memastikan kesihatan mampan bagi objektif-objektif pendapatan kami.

Sebagai sebuah syarikat utiliti, mengamalkan pemikiran berorientasikan keuntungan menajarkan SESB dengan prinsip yang lazimnya diguna pakai oleh entiti perniagaan yang berjaya.

Bagaimanapun, sentimen ketika ini menunjukkan bahawa ramai individu, mungkin juga sebahagian besar

kakitangan SESB sendiri, tidak melihat organisasi ini sebagai perusahaan yang dipacu keuntungan.

Sama seperti mana-mana syarikat monopoli, perniagaan SESB dikawal selia.

Oleh itu, di bawah Peraturan Berasaskan Insentif (IBR) SESB perlu memohon Kos Modal Purata Berwajaran (WACC) kepada pengawal selia untuk setiap Tempoh Kawal Selia (RP).

Secara ringkas WACC boleh ditafsirkan sebagai "keuntungan" kami untuk tempoh tersebut. Sebagai contoh, tahun lepas WACC kami ialah 4 peratus.

Pemikiran lama ini mungkin berpunca semasa era SESB berada di bawah bidang kuasa kerajaan negeri, beroperasi sebagai Lembaga Letrik Sabah (LLS) sebelum penswastanyaannya kepada SESB seperti yang dikenali sekarang pada 1998.

Menangani salah faham ini adalah penting, kerana ia menjadi asas untuk pemahaman yang lebih jelas tentang apa dan siapa SESB terutamanya dinamik operasi semasa dan cabaran kewangannya.

Mengeluarkan tanggapan SESB sebagai entiti sosio-ekonomi adalah penting untuk memahami transformasinya menjadi entiti yang dipacu perniagaan dan perubahan yang terhasil dalam modus operasinya.

Sebagai contoh, kemampuan kewangan SESB bukan sahaja bergantung kepada tarif yang ditetapkan tetapi juga pada keupayaannya untuk mengutip bil elektrik daripada pengguna.

SESB telah mencapai kemajuan yang ketara dalam kutipan hasilnya, menyaksikan peningkatan ketara daripada sekitar Rm1 bilion pada masa lalu kepada pencapaian semasa sebanyak RM200 juta.

Di sebalik kemajuan ini, masih terdapat keperluan mendesak untuk mempertingkatkan lagi usaha dalam mendapatkan semula bayaran tertunggak daripada jumlah besar lebih 400,000 pengguna yang berhutang SESB.

Penjelasan ini menjadi sangat penting apabila membincangkan

potensi kebancrapan "teknikal", istilah yang dikaitkan dengan kesihatan kewangan SESB.

Dengan mengiktiraf SESB sebagai entiti yang dipacu keuntungan, orang ramai boleh menghargai dua tanggungjawabnya – menjaga keuntungan sambil memastikan penyediaan elektrik yang konsisten dan berpatutan.

Ada yang konsisten mengadu bekalan elektrik tidak stabil tetapi pada masa sama membiarkan bayaran tertunggak mereka terus tertunggak.

Dwiperanan ini memerlukan SESB untuk mengemudi interaksi kompleks pembelohubah ekonomi, kos infrastruktur dan pengawasan kawal selia yang wujud dalam industri utiliti.

Penting bagi pengguna untuk memahami bahawa kerajaan Sabah adalah pemegang saham minoriti SESB dengan pegangan 20 peratus di mana pemilikan penuh hanya bergantung kepada pemerolehan saham daripada Tenaga Nasional Berhad (TNB), pemegang saham majoriti pada 80 peratus.

Sama seperti mana-mana GLC lain, SESB beroperasi menggunakan hasil yang dijana daripada perniagaannya dan bukan daripada peruntukan belanjawan kerajaan. Walaupun subsidi persekutuan, terutamanya yang terikat dengan harga minyak serta Tarif Support Recovery (TSR), yang membantu SESB terus beroperasi, subsidi ini dijangka dihentikan menjelang 2030, dan memerlukan penentuan semula strategik.

Pemberhentian subsidi persekutuan yang semakin hampir menimbulkan persoalan kritikal bagi kelestarian SESB

selepas 2030. Perkara paling utama terletak pada anjakan minda asas, mengiktiraf SESB sebagai entiti yang dipacu keuntungan.

Menjadikan SESB sebagai syarikat yang berpaksikan keuntungan menuntut pemikiran strategik, inovasi kewangan, dan usaha kolaboratif daripada kedua-dua organisasi dan orang ramai.

Rangka kerja kawal selia yang berbeza ini memperkenalkan satu daripada banyak kekangan yang perlu dihadapi oleh SESB. Memahami selok-belok kekangan ini adalah penting untuk orang awam, kerana ia menerangkan tentang cabaran dihadapi SESB dalam mengimbangi kemampuan kewangan dengan peranan asasnya dalam menyediakan tenaga elektrik yang boleh dipercayai dan mampu milik kepada rakyat Sabah.

Memahami konsep ini agak mudah. Mari kita jadikan penjaja gerai sebagai analogi. Jika mereka membelanjakan RM 43 untuk kos barangan tetapi menjualnya dengan harga RM 34, terdapat kerugian jelas.

Begitu juga, SESB menghadapi situasi yang serupa. Jumlah kos penjanaan kuasa kami ialah Rm0.43 seunit elektrik, namun kami menjualnya kepada pengguna pada harga Rm0.34, tidak kira sama ada mereka pengguna domestik, komersial atau industri. Ini menyebabkan SESB beroperasi dengan kerugian hanya dikeskalkan oleh TSR.

Tidak seperti penjaja yang boleh melaraskan harga untuk mendapatkan

keuntungan, SESB tidak boleh berbuat demikian. Tarif atau harga jualan seunit bekalan elektrik kerajaan yang ditentukan, SESB hanya boleh meminta.

Secara jujur, keadaan semasa kami tidak mewajarkan kenaikan tarif, terutamanya memandangkan keperluan untuk penambahbaikan yang ketara dalam penyampaian perkhidmatan kami.

Mencapai penambahbaikan ini bukan sahaja memerlukan sokongan kerajaan negeri tetapi juga pemeraksanaan kolektif rakyat.

Satu langkah transformatif adalah untuk negeri dan penduduknya menyokong inisiatif SESB untuk meningkatkan margin rizab daripada 12 peratus sekarang kepada kira-kira 30 peratus.

Dalam mencapai objektif ini, SESB sedang giat melaksanakan pelbagai inisiatif strategik, dengan matlamat optimis untuk mencapai margin rizab 30 peratus menjelang akhir tahun yang akan memainkan peranan penting dalam menghapuskan keperluan untuk pelepasan beban, memastikan bekalan kuasa yang lebih stabil dan boleh dipercayai untuk pengguna kami.

Bagaimanapun, amaran mengenai sasaran itu, kerosakan yang tidak dijangka dan gangguan mungkin masih berlaku disebabkan oleh ketidakstabilan grid. Seperti yang saya nyatakan sebelum ini, kami masih mempunyai lebih lima ribu kilometer kabel pengedaran tidak bersalt dalam rangkaian kami, yang menimbulkan potensi punca gangguan.